

РЕПУБЛИКА СРПСКА
ГРАД ГРАДИШКА
ГРАДОНАЧЕЛНИК

Обрађивач:

Одјељење за привреду и
друштвене дјелатности

ИНФОРМАЦИЈА

о стању у привреди у граду Градишка за 2022. годину

Градишка, јун 2023. године

1. Увод

Програмом рада Скупштине града Градишка за 2023. годину планирана је обавеза информисања о стању у привреди у граду Градишка за 2022. годину. У складу са предметном обавезом Одјељење за привреду и друштвене дјелатности је припремило ову информацију у складу са својим дјелокоругом рада и расположивим изворима података. При изради су коришћени сљедећи извори података:

1. Агенција за посредничке, информатичке и финансијске услуге (АПИФ),
2. Пореска управа Републике Српске (ПУ РС),
3. Подручна привредна комора Бања Лука (ППК БЛ),
4. Републички завод за статистику Републике Српске (РЗЗС),
5. ЈУ Завод за запошљавање Републике Српске и
6. Регистар предузетника Града Градишка.

Посматрани подаци за уочавање трендова привреде Градишке су:

- структура привредних друштава¹,
- структура предузетника⁶
- укупни приходи и расходи¹,
- укупни добитак и губитак¹,
- обавезе и потраживања¹,
- запосленост и просјечна плата^{2и4},
- незапосленост⁵ и
- спољнотрговинска размјена³.

У овој информацији коришћене су сљедеће дефиниције:

Пословни субјекат је основни субјекат који је предмет уписа у регистар, односно субјекат који је стекао својство пословног субјекта уписом у судски или неки други регистар или на основу законског прописа - одлуке о оснивању.

Дио пословног субјекта је пословна, организациона или нека друга јединица у саставу основног субјекта. У Регистар се евидентирају јединице које на адреси сједишта пословног субјекта обављају дјелатност различиту од претежне дјелатности или обављају исту дјелатност на другој локацији.

Привредно друштво је правно лице које оснивају правна и/или физичка лица ради обављања дјелатности у циљу стицања добити.

Предузетник је физичко лице које обавља предузетничку дјелатност у своје име и за свој рачун ради стицања добити, и као такав уписан је у регистар предузетника.

Под појмом **дјелатности** се подразумијева комбинација активности које коришћењем улазних фактора (радне снаге, сировина, енергије итд.) доводе до стварања одређених резултата (роба, производа или услуга). Из тога произилази да је дјелатност одређена инпутима, производним процесом и аутпутима.

Основна (претежна) дјелатност је дјелатност која у највећој мјери доприноси формирању укупне додате вриједности, односно дјелатност путем које субјекат остварује највећи приход, односно запошљава највећи број радника.

Дјелатности су евидентирани према **Класификацији дјелатности**. Класификација садржајно и структурно у потпуности одговара статистичкој Класификацији дјелатности NACE Rev. 2 (Nomenclature statistique des activités économiques dans la Communauté européenne) која је обавезан стандард ЕУ и упоредива је са међународном класификацијом UN ISIC Rev. 4 (International Standard Industrial Classification).

2. Структура пословних субјеката

Привредна друштва

Према Уредби о класификацији дјелатности Републике Српске постоји укупно 21 подручје дјелатности. Привредна друштва са сједиштем у Градишци, која су предала завршни рачун АПИФ-у за 2022. годину, пословала су у укупно 18 подручја дјелатности (Табела 1). Поред 538 активних привредних друштава са сједиштем у Градишци, на подручју Градишке активно је и око 500 издвојених јединица привредних друштава како са подручја Градишка тако и других локалних заједница.

Табела 1 СТРУКТУРА ПРИВРЕДНИХ ДРУШТАВА СА СЈЕДИШТЕМ У ГРАДИШЦИ ПРЕМА ПОДРУЧЈУ ДЈЕЛАТНОСТИ

Бр.	Подручје дјелатности	2021	2022	% за 2022
1	А - Пољопривреда, шумарство и риболов	43	52	9,7%
2	В - Вађење руда и камена	2	4	0,4%
3	С - Прерађивачка индустрија	93	106	20,0%
4	Д - Производња и снабдијевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација	4	5	0,8%
5	Е - Снабдијевање водом; канализација, управљање отпадом и дјелатности санације (ремедијације) животне средине	4	4	0,8%
6	Ф - Грађевинарство	27	27	6,2%
7	Г - Трговина на велико и на мало; поправка моторних возила и мотоцикала	152	165	31,2%
8	Н - Саобраћај и складиштење	59	63	12,1%
9	И - Дјелатности пружања смјештаја, припреме и послуживања хране; хотелијерство и угоститељство	5	5	0,6%
10	Ј - Информације и комуникације	10	12	1,8%
11	К - Финансијске дјелатности и дјелатности осигурања	1	1	0,2%
12	Л - Пословање некретнинама	3	4	0,8%
13	М - Стручне, научне и техничке дјелатности	39	41	7,3%
14	Н - Административне и помоћне услужне дјелатности	4	6	1,4%
15	Р - Образовање	6	8	1,2%
16	Q - Дјелатности здравствене заштите и социјалног рада	26	25	4,8%
17	Р - Умјетност, забава и рекреација	2	2	0,6%
18	S - Остале услужне дјелатности	7	8	1,2%
Укупно		487	538	100,00%

Предузетници

На основу података из регистра предузетника Града Градишка, на дан 31.12.2022. године активно је 1.134 предузетника са сједиштем у Градишци (Табела 2), од чега је 425 жена, или процентуално 36,86%. Поред активних предузетника, на подручју Градишке, активно је 74 издвојених пословних јединица предузетника са сједиштем у Градишци као и других локалних заједница.

Табела 2 СТРУКТУРА ПРЕДУЗЕТНИКА СА СЈЕДИШТЕМ У ГРАДИШЦИ ПРЕМА ПОДРУЧЈУ ДЈЕЛАТНОСТИ

Бр.	Подручје дјелатности	На дан 31.12.2021.	На дан 31.12.2022.	% за 2022
1	А - Пољопривреда, шумарство и риболов	18	13	1,1%
2	С - Прерађивачка индустрија	143	144	12,7%
3	Е - Снабдијевање водом; канализација, управљање отпадом и дјелатности санације (ремедијације) животне средине	3	3	0,3%
4	Ф – Грађевинарство	61	69	6,1%
5	Г - Трговина на велико и на мало; поправка моторних возила и мотоцикала	346	341	30,1%
6	Н - Саобраћај и складиштење	57	62	5,5%
7	И - Дјелатности пружања смјештаја, припреме и послуживања хране; хотелијерство и угоститељство	205	195	17,2%
8	Ј - Информације и комуникације	26	43	3,8%
9	К - Финансијске дјелатности и дјелатности осигурања	10	11	1,0%
10	Л - Пословање некретнинама	1	1	0,1%
11	М - Стручне, научне и техничке дјелатности	57	69	6,1%
12	Н - Административне и помоћне услужне дјелатности	18	20	1,8%
13	Р – Образовање	12	13	1,1%
14	Р - Умјетност, забава и рекреација	10	12	1,1%
15	S - Остале услужне дјелатности	127	138	12,2%
Укупно		1.094	1.134	100,0%

3. Економски показатељи

Приходи и расходи привредних друштава

Укупни приходи у 2022. години износили су 1.062.543.603,00 КМ, док су у 2021. години износили 902.121.422 КМ. То показује да је у 2022. години дошло до повећања у односу на 2021. годину за 160.422.181 КМ, или процентуално за 17,8%.

Укупни расходи у 2022. години износили су 973.286.612 КМ, док су у 2021. години износили 809.729.351 КМ. То показује да је у 2022. години остварено повећања у односу на 2021. годину за 163.557.261 КМ, или процентуално за 20,1%.

Приходи и број запослених у привредним друштвима по областима

Табела 3 ПРИХОДИ И БРОЈ ЗАПОСЛЕНИХ ПО ОБЛАСТИМА

Шиф. дј.	Област дјелатности	Приходи у 2021. години	Приходи у 2022. години	Индекс	Број запослених у 2021. години	Број запослених у 2022. години	Индекс
01	Билна и сточарска производња, лов и припадајуће услужне дјелатности	47.561.177	27.291.757	57,4	121	124	102,48

Шиф. дј.	Област дјелатности	Приходи у 2021. години	Приходи у 2022. години	Индекс	Број запослених у 2021. години	Број запослених у 2022. години	Индекс
02	Шумарство и сјеча дрвета	513.783	1.607.953	313,0	17	14	82,35
07	Вађење руда метала	52.411.048	65.407.998	124,8	406	389	95,81
08	Вађење осталих руда и камена	5.574.598	7.185.744	128,9	33	48	145,45
10	Производња прехранбених производа	73.985.298	97.873.912	132,3	164	167	101,83
13	Производња текстила	3.474.153	3.706.280	106,7	208	182	87,50
14	Производња одјеће	12.289.106	16.976.232	138,1	593	746	125,80
16	Прерада дрвета и производа од дрвета и плута, сем намјештаја; производња предмета од сламе и плетарских материјала	77.691.498	105.018.594	135,2	228	254	111,40
17	Производња хартије и производа од хартије	139.526	191.644	137,4	2	2	100,00
18	Штампање и умножавање снимљених записа	13.844	1.490	10,8	1	1	100,00
20	Производња хемикалија и хемијских производа	171.348	257.240	150,1	1	1	100,00
21	Производња основних фармацеутских производа и фармацеутских препарата	2.347.264	2.799.016	119,2	30	29	96,67
22	Производња производа од гуме и пластичних маса	3.357.869	3.563.784	106,1	30	31	103,33
23	Производња осталих производа од неметалних минерала	5.785.644	5.936.471	102,6	48	45	93,75
24	Производња базних метала	1.945.808	2.836.285	145,8	16	19	118,75
25	Производња готових металних производа, сем машина и опреме	49.727.251	51.760.529	104,1	332	340	102,41
26	Производња рачунара, електронских и оптичких производа	1.176.311	983.250	83,6	8	9	112,50
27	Производња електричне опреме	8.018.272	8.640.500	107,8	301	299	99,34
28	Производња машина и опреме, д. н.	26.658.439	32.186.862	120,7	251	251	100,00
29	Производња моторних возила, приколица и полуприколица	1.796.077	2.576.613	143,5	9	11	122,22
31	Производња намјештаја	70.398.204	71.557.290	101,6	968	827	85,43
32	Остала прерађивачка индустрија	671.441	498.058	74,2	4	3	75,00
33	Поправак и инсталација машина и опреме	29.114	4.120	14,2	1	1	100,00
35	Снабдијевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација	506.311	512.354	101,2	2	2	100,00
36	Прикупљање, пречишћавање и снабдијевање водом	4.371.331	4.720.967	108,0	89	88	98,88
38	Прикупљање отпада, дјелатности обраде и одлагања отпада; рециклажа материјала	6.532.405	6.020.120	92,2	111	114	102,70
39	Дјелатности санације (ремедијације) околине и остале услуге управљања отпадом	997.102	1.574.858	157,9	15	13	86,67
41	Изградња објеката високоградње	8.413.162	6.572.925	78,1	63	52	82,54
42	Изградња објеката нискоградње	1.952.127	2.298.226	117,7	45	41	91,11
43	Специјализоване грађевинске дјелатности	10.102.988	12.040.181	119,2	74	68	91,89
45	Трговина на велико и на мало моторним возилима и мотоциклима; поправка моторних возила и мотоцикала	6.218.124	5.231.046	84,1	49	46	93,88

Шиф. дј.	Област дјелатности	Приходи у 2021. години	Приходи у 2022. години	Индекс	Број запослених у 2021. години	Број запослених у 2022. години	Индекс
46	Трговина на велико, сем трговине моторним возилима и мотоциклима	245.447.569	326.161.374	132,9	542	570	105,17
47	Трговина на мало, сем трговине моторним возилима и мотоциклима	63.908.798	75.477.872	118,1	474	477	100,63
49	Копнени саобраћај и цјевоводни транспорт	26.738.352	34.359.044	128,5	158	160	101,27
52	Складиштење и пратеће дјелатности у саобраћају	17.427.561	18.769.560	107,7	143	142	99,35
56	Дјелатност припреме и послуживања хране и пића	1.640.896	2.121.233	129,3	35	35	100,00
59	Производња филмова, видеофилмова и телевизијског програма, дјелатности снимања звучних записа и издавања музичких записа	33.633	41.267	122,7	5	2	40,00
60	Емитовање програма	550.873	652.211	118,4	14	17	121,43
62	Рачунарско програмирање, савјетовање и припадајуће дјелатности	459.777	449.898	97,9	4	8	200,00
68	Пословање некретнинама	1.233.820	1.222.993	99,1	13	14	107,69
69	Правни и рачуноводствени послови	1.149.509	1.276.000	111,0	42	40	95,24
70	Управљачке дјелатности; савјетовање које се односи на управљање	232.153	452.473	194,9	6	8	133,33
71	Архитектонске и инжењерске дјелатности; техничко испитивање и анализа	4.027.042	4.447.619	110,4	96	45	46,88
73	Реклама, пропаганда и истраживање тржишта	371.608	410.724	110,5	3	3	100,00
74	Остале стручне, научне и техничке дјелатности	21.010.507	12.128.046	57,7	1	1	100,00
75	Ветеринарске дјелатности	2.200.525	2.517.797	114,4	35	33	94,29
77	Дјелатности изнајмљивања и давања у закуп (лизинг)	224.861	83.805	37,3	2	2	100,00
79	Путничке агенције, туроператори, остале резервацијске услуге и припадајуће дјелатности	332.961	435.820	130,9	3	3	100,00
81	Услуге управљања и одржавање зграда и дјелатности уређења и одржавања зелених површина	181.025	230.571	127,4	8	6	75,00
85	Образовање	350.597	317.467	90,6	20	21	105,00
86	Дјелатности здравствене заштите	28.077.639	31.276.178	111,4	680	686	100,88
87	Дјелатности социјалне заштите у установама за смјештај	818.772	950.821	116,1	44	42	95,45
88	Дјелатности социјалног рада без смјештаја	62.597	20.015	32,0	3	2	57,00
93	Спортске, забавне и рекреативне дјелатности	464.572	451.425	97,2	10	10	100,00
94	Поправак рачунара и предмета за личну употребу и домаћинство	19.841	33.929	171,0	1	1	100,00
96	Остале личне услужне дјелатности	325.311	423.162	130,1	9	11	122,22
-	Укупно	902.121.422	1.062.543.603	117,8	6.571	6.556	99,77

Извор: АПИФ (обухват од 538 привредних друштава која су предала завршни рачун за 2022. годину);

Укупан приход по запосленом у 2022. години износи 162.077 КМ, а у 2020. години 137.288 КМ. Области са највећим приходима по запосленом раднику у 2022. години приказани су у Табели 4.

Табела 4 ОБЛАСТИ СА НАЈВЕЋИМ ПРИХОДИМА ПО ЗАПОСЛЕНОМ РАДНИКУ

Бр.	Област	Приход (у КМ)
1	Остале стручне, научне и техничке дјелатности	12.128.046
2	Производња прехранбених производа	586.071
3	Трговина на велико, сем трговине моторним возилима и мотоциклима	572.213
4	Прерада дрвета и производа од дрвета и плута, сем намјештаја, производња предмета од сламе и плетарских материјала	413.459
5	Производња хемикалија и хемијских производа	257.240
6	Снабдијевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација	256.177

Извор: АПИФ (обухват од 538 привредних друштава која су предала завршни рачун за 2022. годину);

Добитак и губитак привредних друштава

Укупан нето добитак у 2022. години износио је 92.114.387 КМ, док је у 2021. години износио 92.969.186 КМ. То показује да је у 2022. години остварено смањење у односу на 2021. годину за 854.799 КМ, или процентуално за 0,92 %.

Добитак по запосленом у 2022. години износи 14.050 КМ, док је у 2021. години износио 14.148 КМ. То показује да је у 2022. години дошло до смањења у односу на 2021. годину за 98 КМ, или процентуално за 0,69%.

Нето добит у укупном приходу у 2022. години учествује са 8,66 %, а 2021. години учествовала са 10,30 %.

Укупан нето губитак у 2022. години износио је 11.727.571, док је у 2021. години износио 8.937.201 КМ. То показује да је у 2022. години у односу на 2021. годину нето губитак повећан за 2.790.370 КМ.

Потраживања и обавезе привредних друштава

Укупна потраживања закључно са 31.12.2022. године износила су 194.459.864 КМ, док су са 31.12.2021. године износила 182.100.239 КМ. То показује да је у 2022. години дошло до повећања у односу на 2021. годину за 6,78%.

Дугорочне финансијске обавезе закључно са 31.12.2022. године износиле су 140.000.265 КМ, док су са 31.12.2021. године износиле 153.864,081 КМ. То показује да је у 2022. години дошло до смањења за 9,90%.

Краткорочне финансијске обавезе закључно са 31.12.2022. године износиле су 108.171.919 КМ, док су са 31.12.2021. године износиле 95.709,114 КМ. То показује да је у 2022. години дошло до повећања за 13,02%.

Запосленост и просјечна плата

Према подацима АПИФ-а, у 538 привредних друштава на бази часова рада закључно са 31.12.2022. године запослена су 6.571 лица. У поређењу са 2021. годином дошло је до смањења броја запослених за 15 лица, или процентуално за 0.23%.

Према подацима Републичког завода за статистику, који два пута годишње (у марту и септембру) врши прикупљање и обраду података о броју стално запослених на подручју Градишке, просјечан број запослених на годишњем нивоу у 2022. години је 11.657. У односу на 2021. годину укупан број запослених повећан је за 124, или процентуално за 1,06%. Број запослених на подручју Градишке учествује са 4,0% у укупном броју запослених у Републици Српској и са 7,8% на подручју које покрива Привредна комора Бања Лука.

У наведеним подацима нису обухваћени запослени у одбрани, запослени који своју активност обављају на индивидуалним пољопривредним газдинствима, запослени код

међународних организација, као и лица из Републике Српске запослена у представништвима БиХ у иностранству.

Према подацима Пореске управе Републике Српске, на дан 31.12.2022. године број запослених на подручју града Градишка је 11.868. Број запослених по годинама приказан је у табели испод.

Табела 5 БРОЈ ЗАПОСЛЕНИХ

Податак / година	2019	2020	2021	2022
Број запослених на подручју града Градишка	11.246	11.195	11.483	11.868

Извор: Пореска управа Републике Српске

Табела 6 ПРОСЈЕЧНА БРУТО ПЛАТА

Подручје / година	2018	2019	2020	2021	2022
Градишка	1.251	1.316	1.364	1.419	1575
РС	1.358	1.407	1.485	1.546	1730
% Градишка / РС	92,1%	93,5%	91,9%	91,8%	91,0 %

Извор: Републички завод за статистику

Табела 7 ПРОСЈЕЧНА НЕТО ПЛАТА

Подручје / година	2018	2019	2020	2021	2022
Градишка	791	852	888	932	1057
РС	857	1024	956	1.004	1144
% Градишка / РС	92,3%	83,2%	92,9%	92,8%	92,4%

Извор: Републички завод за статистику

Незапосленост

Активна понуда радне снаге евидентирана на Бироу за запошљавање Градишка закључно са 31.12.2022. године износила је 2.323 лица, у односу на 2021. годину дошло је до повећања за 346 лица, или процентуално за 17,50%.

Табела 8 АКТИВНА ПОНУДА РАДНЕ СНАГЕ

Подручје / година	2018	2019	2020	2021	2022
Градишка	5.081	3.134	2.323	1.977	2323

Извор: Завод за запошљавање Републике Српске

Спољнотрговинска размјена

Укупан обим робне размјене у 2022. години износио је 937,5 милиона КМ, док је у 2021. години износио 707,9 милиона КМ. То показује да је у 2022. години остварен раст у односу на 2021. годину за 229,6 милиона КМ, или процентуално 32,42%.

Извоз остварен у 2022. години износио је 440,1 милиона КМ, док је у 2021. години износио 358,7 милиона КМ. То показује да је у 2022. години остварен раст у односу на 2021. годину за 81,4 милион КМ, или процентуално за 22,69%.

Увоз остварен у 2022. години износио је 497.4 милиона КМ, док је у 2021. години износио 349,2 милиона КМ. То показује да је у 2022. години остварен раст у односу на 2021. годину за 148,1 милиона КМ, или процентуално за 42,43%.

У 2022. години остварен је спољнотрговински дефицит у износу 57,2 милиона КМ, у односу на 2021. године када је остварен суфицит у износу од 9,5 милиона КМ.

Табела 9 СПОЉНОТРГОВИНСКА РАЗМЈЕНА

- у 000 КМ

Податак / година	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Обим	536.609	580.866	562.244	611.083	707.994	937.595
Извоз	272.790	295.816	275.685	318.854	358.762	440.167
Увоз	263.819	285.050	286.559	292.229	349.232	497.428
Салдо	8.971	10.766	-10.874	26.625	9.530	-57.261
Покривеност увоза извозом	103,4%	103,8%	96,2%	109,1%	102,7%	88,4%

Извор: Подручна привредна комора Бања Лука

Табела 10 УЧЕШЋЕ УВОЗА И ИЗВОЗА ПРИВРЕДЕ ГРАДИШКЕ

Показатељ / година	2021	2022
Учешће у извозу подручја Коморе Бања Лука	13,8%	14,4%
Учешће у извозу Републике Српске	7,4%	7,8%
Учешће у увозу подручја Коморе Бања Лука	9,3%	10,4%
Учешће у увозу Републике Српске	6,0%	6,7%

Извор: Подручна привредна комора Бања Лука

4. Резиме финансијских показатеља привредних друштава са сједиштем у Градишци

Табела 11 ОСНОВНЕ БИЛАНСНЕ ПОЗИЦИЈЕ ПРИВРЕДНИХ ДРУШТАВА

- у мил. КМ

Бр.	Билансна позиција	2021	2022	Индекс
1	Стална имовина	448,3	475,5	106,1
2	Текућа имовина	451,1	506,0	112,2
3	Залихе	182,0	223,0	122,5
4	Потраживања	182,1	194,5	106,8
5	Готовина и еквиваленти	51,4	49,4	96,1
6	Укупна актива	900,1	982,1	109,1
7	Капитал	361,3	406,2	112,4
8	Резерве	11,1	10,1	91,0
9	Дугорочна резевисања	186,0	176,0	94,6
10	Обавезе	250,2	248,2	99,2
11	Дугорочне обавезе	154,1	140,0	90,9
12	Краткорочне обавезе	96,1	108,2	112,6
13	Укупна пасива	900,1	982,1	109,1
14	Приходи	902,1	1063,0	117,8
15	Расходи	810,0	973,3	120,2

Бр.	Коефицијенти	2021	2022	Опт. вриј.
1	Тренутна ликвидност - готовина / краткорочне обавезе	0,53	0,46	$\geq 0,10$
2	Текућа ликвидност - (потраживања + готовина) / краткорочне обавезе	2,43	2,25	≥ 1
3	Општа ликвидност - обртна имовина / краткорочне обавезе	4,69	4,68	≥ 2
4	Коефицијент задужености - обавезе / стална имовина	0,56	0,52	$< 0,5$
5	Степен самофинансирања - (капитал + дуг. резервисања) / (стална имовина + залихе)	0,87	0,83	$= 1$
6	Економичност - приходи / расходи X 100	111,4	109,2	> 100
7	Стална имовина/актива	49,8%	48,4%	-
8	Обртна имовина/актива	50,1%	51,5%	-
9	Капитал/пасива	40,1%	41,4%	-
10	Обавезе/пасива	27,8%	25,3%	-

Извор: АПИФ (обухват од 538 привредних друштава која су предала завршни рачун за 2022. годину у односу на 487 привредна друштва која су предала завршни рачун за 2021. годину);

5. Преглед основних показатеља стања привреде Градишке

Табела 12 ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ ПОКАЗАТЕЉА ПРИВРЕДЕ ГРАДИШКЕ

* у мил. КМ

Бр.	Опис	2021	2022	Индекс
1	Број привредних друштава са сједиштем у Градишци	487	538	110,5
2	Број предузетника са сједиштем у Градишци	1.094	1.134	103,7
3	Број запослених ⁵	11.483	11.868	103,4
4	Просјечна бруто плата ¹	1.419	1.575	111,0
5	Просјечна нето плата ¹	932	1057	113,4
6	Активна понуда радне снаге ²	1.977	2.323	117,5
7	Обим робне размјене ^{3*}	707.994	937.595	132,4
8	Извоз ^{3*}	358.762	440.167	112,7
9	Увоз ^{3*}	349.232	497.428	142,4
10	Нето добит ^{4*}	92,9	92,1	99,1
11	Губитак ^{4*}	8,9	11,7	131,5

¹ Извор: Републички завод за статистику Републике Српске;

² Извор: Завод за запошљавање Републике Српске;

³ Извор: Подручна привредна комора Бања Лука;

⁴ Извор: АПИФ (обухват од 538 привредних друштава која су предала завршни рачун за 2022. годину у односу на 487 привредна друштва која су предала завршни рачун за 2021. годину);

⁵ Извор: Пореска управа Републике Српске;

Напомена: За предузетнике нису исказани финансијски показатељи, због тога што иси немају законску обавезу предаје завршног рачуна АПИФ-у. Међутим ради потпуног информисања о стању и кретањима привреде Градишке неопходно је обезбједити обавезујући систем извјештавања поред привредних друштава и за предузетнике.

6. Закључне напомене

Привредна активност у 2022. години одвијала се као и у претходној години у релативно нестабилним и неизвјесним условима. Умјесто пандемије услиједио је сукоб у Украјини који је изазвао многе блокаде у области промета роба и услуга, санкције запада према Русији ограничења на свим подручјима и областима живота што је имало огроман утицај на цијели свијет па и на Републику Српску односно и наше подручје. Међутим и у таквим условима према прикупљеним подацима није дошло до значајних поремећаја у привреди Градишке у односу на претходну годину, напротив задржана је иста позиција уз незнатно смањење економичности пословања привреде.

Укупан приход привредних друштава у прошлој години је повећан у односу на претходну годину за 17,8%, а запосленост је остала на истом нивоу, уз незнатно смањење од свега 0,23%. Привредна структура је стабилна већ дужи низ година. Водеће двије гране у привреди су прерађивачка индустрија са учешћем од 38,3% у укупном приходу привредних друштава Градишке и 49% у укупном броју запослених лица и трговина на велико и мало са учешћем од 38,2% у укупном приходу привредних друштава и 16,6% у укупном броју запослених. Из горе наведеног је видљиво да прерађивачка индустрија преузима главни примат у привреди Градишке, који би био далеко јачи да није дошло до посртања једног од главних капацитета у области дрвопрераде (Дипо Подградци) што је знатно смањило резултате у области прераде дрвета, али и у укупној прерађивачкој области и ако зато не постоје објективни разлози.

Привреда Градишке је и даље оријентисана на спољнотрговински промет који се из године у годину повећава. У 2022. години дошло је до повећања учешћа и извоза и увоза у спољнотрговинском промету у Републици Српској и Подручју привредне коморе Бања Лука. Притоме се мора истаћи да је у 2022. години дошло до значајнијег раста увоза од извоза што говори да се од стране привредника прибјегло осигурању залиха сировина за несметану производњу у наредном периоду што је посљедица очекиваних могућих проблема у снабдијевању и неизвјесности. Овдје треба истаћи да подаци приказани у овој информацији не одражавају реалну слику привреде Градишке из разлога што се спољнотрговински промет односи на укупну привредну структуру (привредна друштва и предузетници), а остали подаци у информацији су исказани за привредна друштва.

Пољопривреда као значајан извор егизтенције и стабилности многих домаћинстава на подручју Градишке још увијек није довољно искориштена и необезбјеђује могуће ефекте, а самим тим и сигурност пољопривредних произвођача и бољу снабђивеност становништва. Нарочито је изражен проблем климатских услова због све већег недостатка падавина у појединим вегетационим периодима у току године што упућује на потребу знатно већег улагања у наводњавање пољопривредних површина, чему се у наредном периоду мора поклонити знатно већа пажња него до сада. То је уз заштиту тржишта од прекомјерног увоза најзначајнија мјера која се треба обезбједити.

У предметној информацији нису, због нерјешеног система извјештавања обезбјеђени подаци из области предузетништва из којих разлога је ова информација непотпуна и не представља реалну слику на подручју Градишка. Треба имати у виду да је то по обиму производње услуга и промета врло значајна структура и да управо у области предузетништва постоји највећи потенцијал развоја Градишке. Предузетници су спремнији и флексибилнији да праве значајнији продор у освојање нових производа и услуга, увођењем нових технологија и да се суочавају са многим изазовима на плану развоја. Сви досадашњи подаци и искуства у свим развијеним земљама говоре да се њихов развој заснивао на малим капацитетима, због чега је нашим предузетницима потребно поклонити више пажње, омогућити им много више подршке у реализацији својих идеја јер они могу бити реална гаранција економског напретка и стабилности Градишке привреде.

7. Предвиђања привредних кретања у наредном периоду

Већ је истакнуто у претходним закључним напоменама да смо суочени са врло нестабилним и неизвјесним условима у којима је немогуће давати реалне прогнозе о привредним кретањима у наредном периоду. Поремећаји привредних кретања у свијету већ данас имају огромне негативне посљедице, угрожавају рад многих привредних система и егзистенцију великог броја популације. Због свега што се предузима путем санкција и ограничења према Русији од стране најразвијенијих земаља свијета настале су огромне посљедице на међународном плану које могу довести у датим тренуцима до значајних премјења и неконтролисаног колапса привреда у појединим земљама. Као мала земља са скромном економијом не можемо бити сигурни да се можемо брзо прилагодити и у сваком моменту спријечити негативне токове који могу успиједити. У наредном периоду привредни амбијет ће бити изузетно неизвјестан, али сигурно знатно тежи у односу на претходни период.

У 2023. години очекује нас раст камата коме прибјегавају све земље свијета због спријечавања раста инфлуације, што ће изазвати пораст трошкова финансирања производње и смањење кредитне подршке, ограничавање прихода локалних заједница због смањења промета роба и услуга, даљни поремећаји у оквиру постојећих могућности међународног платног промета, стална ограничења и блокаде пројеката Европске уније, изостанак прихода за реализацију капиталних пројеката, слабљење ликвидности, недостатак квалификоване радне снаге, а све је то што морамо очекивати у складу са најавима и могућим потезима најразвијенијих земаља свијета.

У таквим условима врло је нереално упуштати се у прогнозе привредних кретања на подручју Града. Међутим и у постојећим и горе предвиђеним могућим условима садашње стање још увијек не упућује на економски пад. Напротив, показује се интерес за реализацију пословних пројеката првенствено код младих људи са нашег подручја али и код странаца који желе започети бизнис на нашем подручју. Свако из свога интереса, млади јер су свијесни да немају знатно бољих услова изван овог простора, а страни због услова улагања и пословања (нижих трошкова, повољнији пореза, нива образованости и комуникативност становништва).

ОБРАЂИВАЧ:

Одјељење за привреду и друштвене дјелатности
НАЧЕЛНИК ОДЈЕЉЕЊА
Иван Раденовић

ПРЕДЛАГАЧ:

ГРАДОНАЧЕЛНИК
Зоран Ацић